

A Mediciek fénykora

Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban

Én a Dohány u. 20 – ban levő Nyugdíjas Klubba járok, és ott tudtam meg a Zsókatól, aki a Memória Klubot vezeti, hogy most március 15 – én ingyen meg lehet nézni a Medici – kiállítást. El is jöttünk a húgommal, Máriával. Már fél 10 után nagy sor volt, és az embereket turnusokban engedték be. Már az előtérben gyönyörű képeket láttunk, Maximilian Pfeiler és Michele Rocco: 3 puttó gyümölcs csendélettel, ez két változatban is. Gianbettino Cigneroni: Cato halála. Jan Baptist Bosschaert: virágcsendélet gyümölcsökkel tájban. Francesco Pontebesso: Hercules és Omphale, valamint Iphigénia feláldozása. Na aztán kiderült, hogy ez még nem a Medici, oda ugyanis egy kettős zsiliprendszeren keresztül lehetett bejutni. Olyan, mint egy lift: belépünk az első ajtón, az bezáródik, majd kilépünk a szemközti ajtón. A biztonságtechnika csodáival már itt megismerkedhettünk. Nem véletlen biztosították ezt a kiállítást 144 milliárd forintra vagy mennyire, a pontos összeget nem tudom, de kolosszális. A nagy tömeg ellenére az emberek nagyon kedvesek és fegyelmezettek voltak. Kicsit tartottunk tőle hogy március 15-e miatt lesznek megint események, de semmi jelét nem tapasztaltuk. A Hősök terén szólt a zene, de ez minden. Békében telt az utunk oda is, vissza is.

Ha egy szóval kellene jellemeznem a kiállítást, azt mondom: fantasztikus volt!

Most a kiállítás képeiről szeretnék írni, beleszöve azokat a történelmi ismereteket is, amiket kis táblákon olvashattunk. Voltak kitéve gyönyörű kódexek. A húgom tud egy kicsit olaszul, így külön élmény volt neki belepillantani ezekbe a sokszáz éves írásokba.

Sok más firenzei családhoz hasonlóan, a Mediciek is pompás gypjú – és selyemszövetek forgalmazásával vagyonosodtak meg, amelyek szerte Európában keresettek voltak, és cserébe értük más luxustermékekhez lehetett jutni. Az erős firenzei pénz a fiorino l'oro (aranyforint) volt, melyet először 1252-ben vertek.

Pierro Pollaviolo: fiatal nő, 1475. Bonaventura Billocardi, Stefano Bonsignori, Stefano Bonsignori: Firenze térképe. Olyan, mint egy légifelvétel. Santa Maria en Fiore katedrális kupolája: fa modell.

A 15. századi Firenze polgárságának mélyen gyökerező közösségi elkötelezettsége abban is nyilvánult, hogy a betegek és rászorulóknak számára menhelyeket alapítottak és működtettek. Giovanni de Medici sok ilyet támogatott. Pl. Ospedale degli Innocenti.

Andrea Mantegna (1431 – 1506): Carladi Medici bíboros képmása. Agrippa portréja. A Nap szekere és az éjszaka, másként az igaz lélek diadala. Savonarola kivégzése, 17. század.

A firenzei polgári elit, benne a Mediciek racionális szemlélete, tettrekészsége, öntudata, dicsőségvágya, részvétele a városköztársaság sorsának irányításában, a korai kapitalizmus versenyszelleme, a tehetség és tudás minden válfajának értő megbecsülése, az ókori örökség mind tudatosabb élesztgetése és az újplatonikus szépségkultusz egyaránt ott van a 15. századi firenzei, vagyis a reneszánsz művészet hátterében.

Áldó Madonna. Justinianus diakónus gyógyulása. Na ez a kép azért érdekes, mert pont azt mutatja, amit mi a spirituális tréningen tanulunk: a fekvő diakónus mellett két angyal látható, amint szeretettel gyógyítják. Valóban így gyógyítanak az angyalok! Ahogy mondani szoktuk: Dolgoznak rajtam az angyalkáim! Mária gyermekével. Gúzsbakötött csecsemő, mint egy múmia. A húgomnak vannak ilyen régi emlékei! Alexandriai Katalin misztikus eljegyzése. Filippino Lippi: Mária Magdolna, Keresztelő Szent János.

Firenze pezsgő művészeti életében Lorenzo il Magnifico mecénási és gyűjtői tevékenysége rendkívül hatékony katalizátorként működött. Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaro, Filippino Lippi, Piero di Cosimo, Lorenzo di Credi: a quattrocento utolsó nemzedékének és a századvég irányzatainak képviselői.

Lorenzo di Credi: a Gyermek Jézus imádása. Sandro Botticelli: Pallasz Athéné és a kentaur. Ennek a kolosszális, gyönyörű képnek a részlete látható a Medici kiállítás plakátjain. 1482 körüli. Firenze, Galleria degli Uffizi. Piero di Cosimo: A Gyermek Jézus imádása. 1510 körül. Az ez után következő kisméretű női portréről már messziről láttam: ez nem lehet más, csak Leonardo! És valóban! Leonardo da Vinci: a kócos nő. 16. sz. eleje. Parma, Galleria Nazionale. Fára van festve. Aztán Leonardo fejtanulmányai az Anghiari csatához, melyek könyvből már régóta ismerősek nekünk. Leonardo 1452-1519-ig élt. Lovasszobor, mely a Budapesti Szépművészeti Múzeum tulajdona. Jacopo Pontormo: Szent János és Szent Máté evangélisták, angyallal. Újabb csodák: Michelangelo Buonarroti(1475-1564): tanulmányok. Raffaello Santi(1483-1520): Esterházy Madonna. Bp. Szépművészeti Múzeum. Ifjú képmása, 1503, na ez az amit a 80-as években elloptak és elástak, de aztán meglett. Még gyermekdalok is megörökítik az eseményt! Én elmentem a múzeumba fél pénzzel...

Pápák, királynők, hercegek. A Mediciek 1512-es visszatérése pápai és spanyol segítséggel történt. Medici Lorenzo il Magnifico (A Nagyszerű) fiát, Giovannit választják pápává X. Leó néven. 1523-tól VII. Kelemen = Girolino di Medici biztosította családjá vezető szerepét Firenzében. 1527: Róma kifosztása, a Mediciek újbóli elűzése Firenzéből.

Medici Katalin képmása. Ausztriai Johanna képmása. Lotaringiai Krisztina.

1530-ban I. Cosimo azzal erősítette meg hatalmát, hogy feleségül vette Toledói Eleonórá, a nápolyi alkirálynak a lányát.

Antonio de Ricci arcképe. Agnolo Bronzino: Női képmás. Giorgio Vasari: Vulcanus műhelye. Jacopo Zucchi: korallhalászat. Alig A4 méretű képek, de bámulatos finomsággal, precizitással kidolgozva! Eleven színek, kontrasztok, fantasztikusan kicsi részletek!

Alessandro Allori: Krisztus holtteste két angyallal. Két szobor: Haldokló Nagy Sándor.

Asztallap Medici címerrel. Jáde ufonauta fej. Na ezen megdöbbszem: hogy kerül ez ide? Aztán kiderült: ez nem más, mint Teotihuacán, azték fej! Ja, az indiánok, így már érthető, ők sokmindent tudtak... Asztallap kartusdíszítéssel. Ez az én mandalafestményeimre emlékeztet. Nade ezzel le is telt az időnk, sietni kellett hogy az ebédünket megkapjuk, bizony az utolsó másodpercben értünk oda! Sok csoda volt még ezen a kiállításon, a felsorolásuk egy kis könyvet is kitenne. Így hát, kedves olvasóim, befejezem rövid leírásomat erről a fantasztikus kiállításról, érdemes megnézni, mert sok csodával gazdagodhat az ember!

Kristóf Miklós, 2008. március 15.